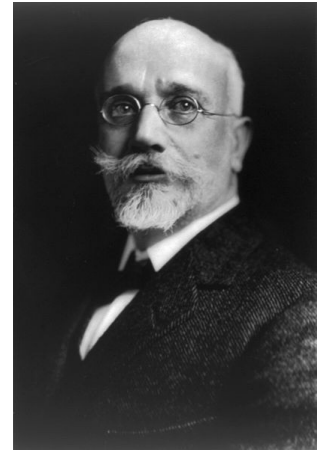

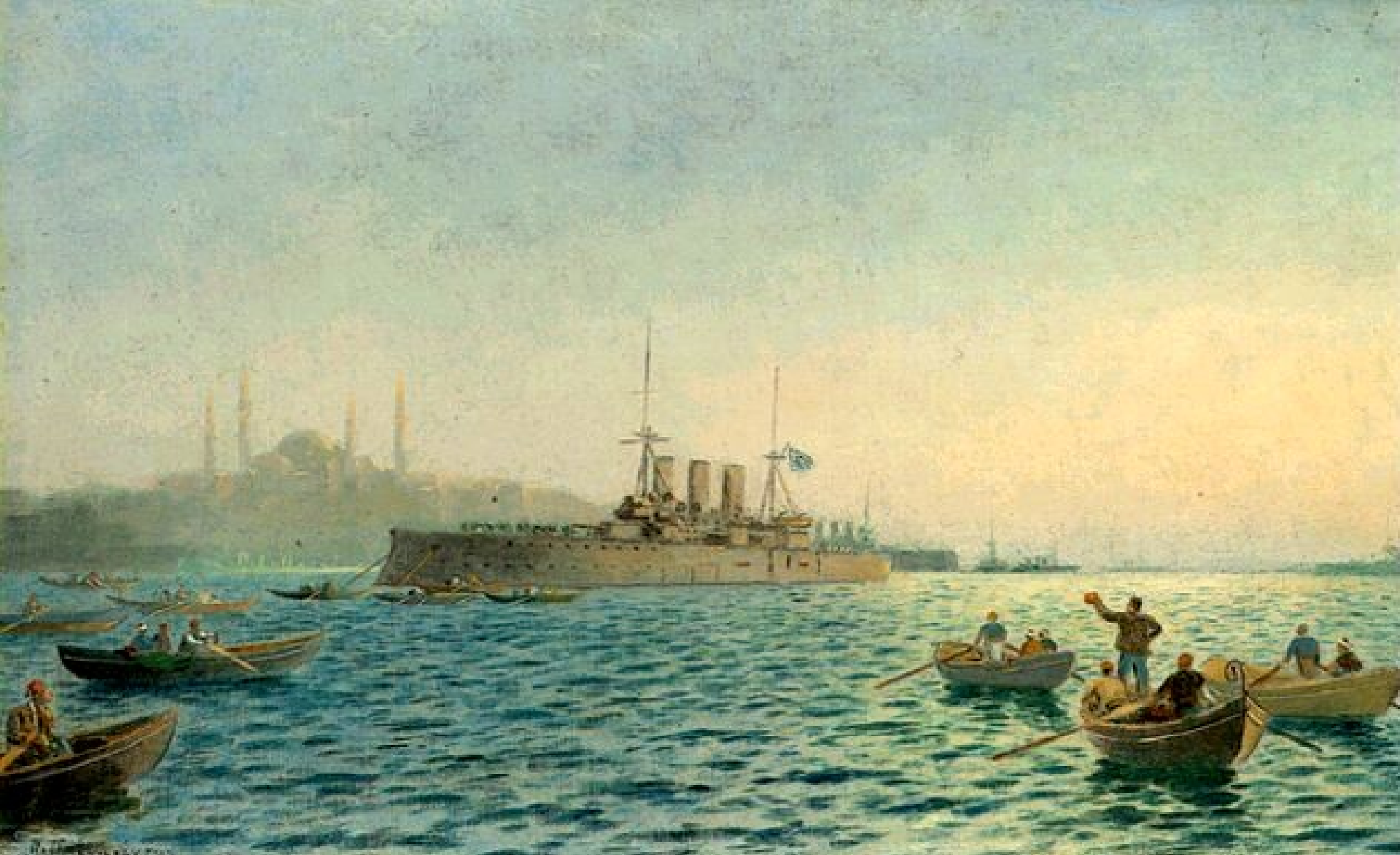
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ. Ενότητα 35.

Οι διεκδικήσεις της **Αντάντ** και της **Ελλάδας**
στην **Οθωμανική Αυτοκρατορία**
Μπακάλης Κώστας: history-logotexnia.blogspot.com

1453 – Ο Μωάμεθ Β΄ ο
Πορθητής μπαίνει στην Πόλη

1918 – Το «Αβέρωφ» με φόντο την Αγία Σοφία. Κύματα ενθουσιασμού κατέλαβαν τους Έλληνες της Πόλης, που θεώρησαν ότι έφθασε η ώρα της ενσωμάτωσής τους στο ελληνικό κράτος κι έσπευδαν να υποδεχτούν με χαρά τους Έλληνες στρατιώτες.

Α. Ήττα και συνθηκολόγηση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας

Μετά τη συνθηκολόγηση του σουλτάνου το *1918* οι δυνάμεις της *Αντάντ* κατέλαβαν νευραλγικά σημεία στην Οθωμανική Αυτοκρατορία & έθεσαν τη χώρα υπό *κατοχή*.

Οι ελληνικές δυνάμεις συμμετέχουν στην *κατάληψη της Κωνσταντινούπολης*
(Φθινόπωρο *1918*).

Η ΕΛΛΑΔΑ ΜΕΤΑ ΤΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΝΕΪ ΓΥ (1919) ΚΑΙ ΣΕΒΡΩΝ (1920)

- Όριο ελληνικών εθνικών διεκδικήσεων (1918)
- Εδαφικά κέρδη Ελλάδας σε βάρος της Βουλγαρίας
- Εδαφικά κέρδη Ελλάδας σε βάρος της Τουρκίας
- Ζώνη Σμύρνης
- Νησιά που θα παραχωρούσε η Ιταλία στην Ελλάδα
- Ιταλικά εδάφη

Β. Οι Ελληνικές διεκδικήσεις

Παρατηρήστε
το
χάρτη. Ποιες
περιοχές
διεκδικεί η
Ελλάδα;

Βενιζέλος έστειλε στο συνέδριο Παρισιού (Δεκ. 1918) **υπόμνημα** με τις ελληνικές διεκδικήσεις:

Διεκδικούσε μια *ευρύτατη ζώνη*
εδαφών στη δυτική Μ. Ασία με
κέντρο τη Σμύρνη, την Αν. Θράκη
μέχρι έξω από την Κων/πολη, την
Τμβρο και Τένεδο.

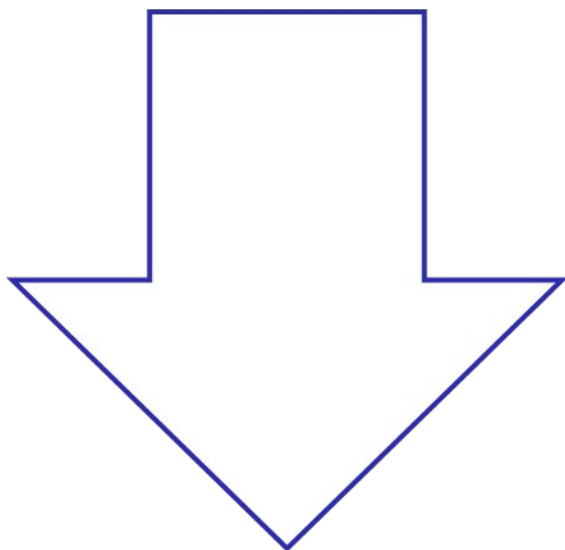
Για να στηρίξει αυτές τις
διεκδικήσεις έστειλε ελληνικό
στρατό στην εκστρατεία Αντάντ
στη *Ρωσία* εναντίον των
μπολσεβίκων.

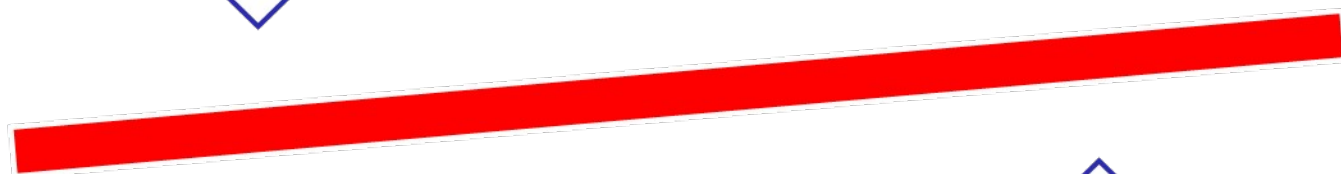
Έγινε *στενός σύμμαχος* της
Βρετανίας και επέβαλε την
παρουσία της στη Μ. Ασία.

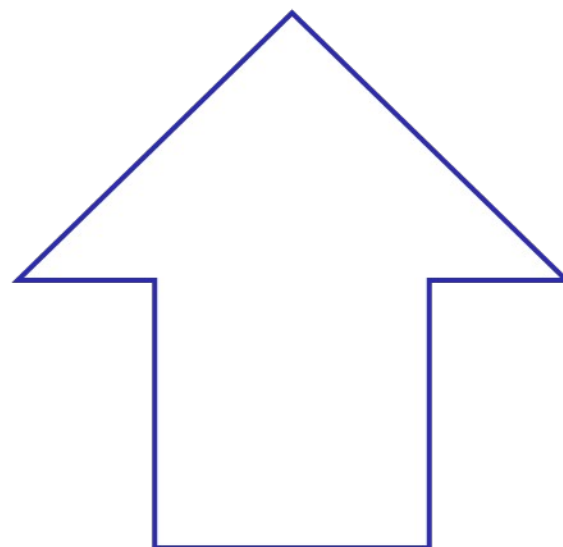
Έλληνες στρατιώτες στην Οδησσό (Φεβρουάριος 1919). Τα ελληνικά στρατεύματα που πήραν μέρος στις στρατιωτικές επιχειρήσεις στο ρωσικό Νότο (Ουκρανία, Κριμαία) αποβιβάστηκαν στις αρχές του 1919 στην Οδησσό για να βοηθήσουν τις γαλλικές δυνάμεις που ήταν συγκεντρωμένες εκεί. Για αντάλλαγμα η Γαλλία θα υποστήριζε τις ελληνικές εθνικές βλέψεις στο Συνέδριο της Ειρήνης που είχε ήδη αρχίσει στο Παρίσι.

Η *Βρετανία* στηρίζει τα
ελληνικά αιτήματα, γιατί με
την ελληνική παρουσία στα
Στενά και τη Μ. Ασία θα
αναχαιτίζονταν τα *ιταλικά*
συμφέροντα στην Περιοχή.

Πράγματι, το συμβούλιο του
Παρισιού έδωσε εντολή στην
Ελλάδα (*Απρ. 1919*) να
στείλει στρατεύματα στη Μ.
Ασία. (⇒ επικύρωση με τη
Συνθήκη των Σεβρών το
1920).

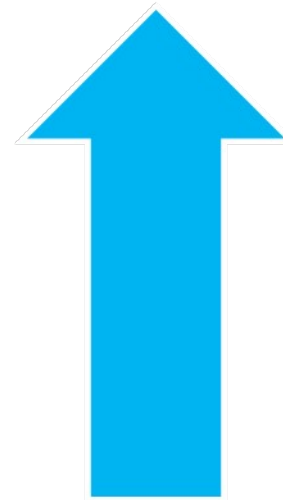

Γ. Ελληνικός στρατός στη Σμύρνη

- Στις **2 Μαΐου 1919** Έλληνες στρατιώτες αποβιβάζονται στη **Σμύρνη** και καταλαμβάνουν μια περιοχή **17.000** τετρ. χλμ. γύρω από αυτή.

*Τμήματα ελληνικού στρατού στη
Σμύρνη, 2 Μαΐου 1919.*

Οι Έλληνες
της Μ. Ασίας
δέχτηκαν το
γεγονός με
ενθουσιασμό,

ενώ οι
Τούρκοι
αντέδρασαν
αρνητικά.

Η απόβαση ελληνικού στρατού στη Σμύρνη και οι αντιδράσεις των κατοίκων

α. Ο ενθουσιασμός των Ελλήνων

Δύο Μαΐου του 1919 έγινε η ελληνική Κατοχή. Πήγα στο Quai [Κε: η προκυμαία της Σμύρνης] [...]. Έζησα τις αξέχαστες στιγμές της λευτεριάς. [...] Αργότερα μάθαμε ότι η φάλαγγα των ευζώνων έμπαινε στην πλατεία του διοικητηρίου και την χτύπησαν [...] από την τουρκική συνοικία. [...] Κοντά στο σπίτι μας βρισκόταν το γήπεδο του αθλητικού ομίλου «Απόλλων Σμύρνης», εκεί είχε στρατοπεδεύσει ελληνικός στρατός. Η μητέρα μου από ενθουσιασμό και αγάπη για τα νέα παλικάρια μού έδινε και τους πήγαινα, μαζί με άλλα παιδιά, διάφορα εκλεκτά τρόφιμα.

Αφήγηση του Α. Αλεξίου (αρχείο μαρτυριών του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών).
Πηγή: Γ. Γιαννακόπουλος, «Η Ελλάδα στη Μικρά Ασία», Ιστορία του νέου ελληνισμού, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2003, τόμ. 6ος, σ. 84.

β. Η οργή των Τούρκων

Κάθε έθνος οφείλει να είναι ανεξάρτητο και υπεύθυνο για τη μοίρα του [...] Η ελληνική κατοχή της Σμύρνης, του μοναδικού λιμανιού και κοσμήματος της [...] Τουρκίας υποχρεώνει το τουρκικό έθνος να αναλάβει τις ευθύνες του απέναντι στην Ιστορία. [...] Όλος ο μουσουλμανικός κόσμος αισθάνεται βαθιά προσβεβλημένος από την ημέρα που οι Έλληνες μόλυναν το ιερό έδαφος της Ανατολής, παραβιάζοντας έτσι κάθε ιστορικό και εθνικό δίκαιο. Τουρκικό υπόμνημα διαμαρτυρίας για την παρουσία ελληνικού στρατού στη Σμύρνη.
Πηγή: Σ. Αναγνωστοπούλου, «Μικρασιατικός ελληνισμός», Ιστορία του νέου ελληνισμού, Ελληνικά Γράμματα, τόμ. 6ος, σ. 57.

Με ευθύνη και των δύο πλευρών ξέσπασαν *επεισόδια* με νεκρούς και τραυματίες.

Οι *Ιταλοί*, που περιορίστηκαν στον έλεγχο μιας περιοχής νότια της Σμύρνης, *δυσανεστήθηκαν* και σε αρκετές περιπτώσεις επέτρεψαν από τα εδάφη τους τουρκικές επιθέσεις εναντίον ελληνικών δυνάμεων.

Δεν είδαν όμως όλοι αυτές τις εξελίξεις με τον ίδιο τρόπο:

Για την ελληνική κυβέρνηση και πολλούς Έλληνες είχε γίνει πραγματικότητα το μεγαλύτερο μέρος της Μεγάλης Ιδέας. Οι περισσότεροι πανηγύριζαν.

Για τους αντιβενιζελικούς, η απόβαση στη Σμύρνη ήταν μια ακόμη περιπέτεια του «τυχοδιώκτη» Βενιζέλου.

Οι Ελληνορθόδοξοι της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, και κυρίως όσοι ζούσαν στα παράλια της Μικράς Ασίας και της Μαύρης Θάλασσας, είδαν τον ελληνικό στρατό ως ελευθερωτή.

Οι μουσουλμάνοι της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας είδαν την άφιξη του ελληνικού στρατού στη Σμύρνη σαν εχθρική πράξη και ξένη κατοχή. Έγιναν συλλαλητήρια διαμαρτυρίας, ιδιαίτερα στην Κωνσταντινούπολη.

Για τη Σοβιετική Ένωση η Ελλάδα ήταν σύμμαχος των ευρωπαϊκών δυνάμεων οι οποίες της είχαν επιτεθεί. Γι' αυτό βοήθησε το κεμαλικό κίνημα.

Αλλά και μεταξύ τους οι δυνάμεις που νίκησαν στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο δε συμφωνούσαν. Η Ιταλία και η Γαλλία πίστευαν ότι η Μεγάλη Βρετανία ευνοούσε την Ελλάδα ενάντια στα δικά τους συμφέροντα.

Ποιοι λόγοι
έκαναν τον
Ελευθέριο
Βενιζέλο να
εφιστά την
προσοχή στους
Μικρασιάτες
Έλληνες μετά
την απόβαση
ελληνικού
στρατού στη
Σμύρνη;

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος προς τους Μικρασιάτες Έλληνες

Η εκδήλωσις της πλημμυρούσης χαράς ας συνοδευθή [...] με εκδήλωσιν των αδελφικών αισθημάτων προς τους συνοίκους πληθυσμούς. Ας δοθή εις αυτούς να εννοήσουν, ότι δεν εορτάζομεν την κατάλυσιν ενός ζυγού, διά να υποκαταστήσωμεν εις αυτόν την ιδίαν ημών επικράτησιν επί βλάβη των άλλων. Αλλά ότι η ελληνική ελευθερία θα φέρη προς όλους, ανεξαρτήτως φυλής και θρησκεύματος, την ισότητα και την δικαιοσύνην. Εμπνέοντες εις πάντας τους συνοίκους πληθυσμούς την εμπιστοσύνην ταύτην, δεν μένομεν μόνο πιστοί εις αυτήν την εθνικήν μας υπόστασιν, αλλά και εξυπηρετούμεν άριστα αυτά τα υπέρτερα εθνικά συμφέροντα.

Διάγγελμα του Ελευθέριου Βενιζέλου προς τους Έλληνες της Σμύρνης (απόσπασμα).

Πηγή: Δ. Κόκκινος, Ιστορία της Νεωτέρας Ελλάδος, Μέλισσα, τόμ. 2, σ. 1252-1253.

II. ΠΡΟΣΘΕΤΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Το συνέδριο Ειρήνης, ο Βενιζέλος και οι ελληνικές διεκδικήσεις

Το Συνέδριο Ειρήνης εγκαινίασε τις επίσημες εργασίες του τον Ιανουάριο του 1919 στο Παρίσι [...]. Μέσα σε αυτό το πολύχρωμο πλήθος, ο Βενιζέλος φαίνεται ότι ανακάλυψε τον καλύτερο επικοινωνιακό εαυτό του. [...] Με μία μοναδική για έλληνα πολιτικό ικανότητα να επιχειρηματολογεί και να πείθει, συνήθως, ή να μην πείθει, χωρίς όμως ποτέ να κουράζει ή να εξοργίζει το συνομιλητή του, με σαφείς αναφορές σε κοινά συμφέροντα ή επωφελείς για όλους ισορροπίες αντί της εμμονής στα γνωστά «ιστορικά δίκαια του ελληνισμού», με το να προβάλλει τεκμηριωμένες απόψεις και όχι συμπλέγματα, ο επικεφαλής της ελληνικής αντιπροσωπείας κατόρθωσε πράγματι να **μεγιστοποιήσει** τα πλεονεκτήματα που ήδη διέθετε ως σύμμαχος των νικητών. [...]

[...] ακριβώς κατά τη διάρκεια του Συνεδρίου Ειρήνης, αποφασίστηκε να ανατεθεί στις ελληνικές δυνάμεις η κατάληψη της Σμύρνης και της περιοχής της. Η εντολή της Entente είχε μεν σχέση με την «ασφάλεια των συμμαχικών δυνάμεων», αλλά τα συμφραζόμενα της αποφάσεως δεν άφηναν πολλές αμφιβολίες –στην Αθήνα– ότι επρόκειτο για το πρώτο βήμα προς την κατεύθυνση της ικανοποίησης των ελληνικών διεκδικήσεων· **αντίδωρο**, εν πολλοίς, για την πρωτοβουλία του Βενιζέλου να ανταποκριθεί ταχύτατα [...] στην έκκληση της Συμμαχίας να αποσταλούν στρατιωτικές δυνάμεις στη **νότια Ουκρανία** εναντίον του νέου, και εξαιρετικά ασταθούς τότε, επαναστατικού καθεστώτος των μπολσεβίκων της Ρωσίας.

Γ. Γιανουλόπουλος, «Η ευγενής μας τύφλωση...», *εξωτερική πολιτική και «εθνικά θέματα» από την ήττα του 1897 έως τη Μικρασιατική Καταστροφή*, δ' έκδοση, Βιβλιόραμα, Αθήνα 2003, σ. 249-254.

1821
1912-13

1916
1920

